

37367

Stutthof

Muzeum Stutthof
w Sztutowie

„Takie życie było... dzisiaj nie wiadomo, co o tym powiedzieć...
Może i lepiej, żeby człowiek zginął. Po co takie męczenie...
Tak nas męczyci, bili, że jeszcze do dziś to odczuwamy.
Nikomiu nie życzę, by takie coś przeżył”

BRONISŁAW JANKOWSKI

Ur. 1920 w Kokoskach, pow. Chojnice

Bronisław przed wojną ukończył Szkołę Powszechną w Tucholi i pracował gospodarstwie rodziców w Kiełpinie koło Tucholi. W czasie okupacji rodzina udzielała pomocy partyzantom i uciekinierom z Wehrmachtu ukrywającym się w pobliskich lasach. Bronisław aresztowany został za kontakty z partyzantami przez bydgoskie gestapo 26 kwietnia 1944 roku. Wraz z nim zatrzymano ojca i brata. Przez trzy tygodnie przetrzymywani byli w więzieniu w Świeciu, następnie przeniesieni zostali do aresztu w Bydgoszczy. 25 czerwca 1944 Bronisław z ojcem i bratem oraz kilkuset innych aresztantów zostało przewiezionych do obozu Stutthof. „Pięćdziesięciu nas w wagon zmieścili. Tak było gorąco, że jedni się wykańczali, nie przeżyli tego. Najpierw nas wieźli pociągiem, później kolejką do Stutthofu”.

1.3 Obóz warty w Sztutowie
Biblioteka historyczna
pog. Józef Patacki (1944)

Bronisław otrzymał obozowy numer 37367. Wykonywał różne czynności, niekiedy zupełnie pozbawione sensu, np. przekładanie kamieni z jednej strony na drugą. 29 września 1944 roku został przewieziony do KL Natzweiler, a stamtąd niedługo potem do KL Dachau.

Ojciec Bronisława, Piotr, zginął w Stutthofie. Bronisław wyzwolony został w Dachau w maju 1945 roku przez wojska amerykańskie. Kiedy latem wrócił do Kiełpina, jego rodzinne gospodarstwo było spalone.

Kilka tygodni po powrocie do domu Bronisław udzielił noclegu ukrywającym się w lesie partyzantom z niepodległościowej organizacji WiN. Zostało to wykryte przez funkcjonariuszy UB. Bronisława i jego siostrę aresztowano. W wyniku śledztwa i postępowania sądowego Bronisław skazany został na 10 lat więzienia. Początkowo przebywał w więzieniu w Barczewie, jednak po próbie odbicia go przez partyzantów, został przeniesiony do Rawicza. Po dwóch latach na skutek apelacji został zwolniony. Początkowo pracował jako brygadzysta w PGR, później na własnym, odbudowywanym własnymi siłami, gospodarstwie.

4. Obóz koncentracyjny Natzweiler
5. Obóz koncentracyjny Dachau

Do dziś mieszka w Kiełpinie, gospodarzy „na swojej ziemi”, w pobliżu lasu, z którego przed laty wychodzili do jego zabudowań partyzanci.

37367

„Takie życie było... dzisiaj nie wiadomo, co o tym powiedzieć... Może i lepiej, żeby człowiek zginął. Po co takie męczenie... Tak nas męczyli, bili, że jeszcze do dziś to odczuwamy. Nikomu nie życzę, by takie coś przeżył”

Bronisław Jankowski

Ur. 1920 w Kokoszkach, pow. Chojnice

Bronisław przed wojną ukończył szkołę powszechną w Tucholi i pracował w gospodarstwie rodziców w Kiełpinie koło Tucholi. W czasie okupacji rodzina udzielała pomocy partyzantom i uciekinierom z Wehrmachtu ukrywającym się w pobliskich lasach. Bronisław został aresztowany 26 kwietnia 1944 roku przez bydgoskie Gestapo za kontakty z partyzantami. Wraz z nim zatrzymano ojca i brata. Przez trzy tygodnie byli przetrzymywani w więzieniu w Świeciu, następnie zostali przeniesieni do aresztu w Bydgoszczy. 25 czerwca 1944 Bronisław z ojcem i bratem oraz kilkuset innymi aresztantami zostali przewiezieni do obozu Stutthof. „Pięćdziesięciu nas w wagon zmieścili. Tak było gorąco, że jedni się wykańczali, nie przeżyli tego. Najpierw nas wieźli pociągiem, później kolejką do Stutthofu”.

Bronisław otrzymał obozowy numer 37367. Wykonywał różne czynności, niekiedy zupełnie pozbawione sensu, np. przekładanie kamieni z jednej strony placu na drugą. 29 września 1944 roku został przewieziony do KL Natzweiler, a stamtąd niedługo potem do KL Dachau.

Ojciec Bronisława, Piotr, zginął w Stutthofie. Bronisław zastał wyzwolony w Dachau w maju 1945 roku przez wojska amerykańskie. Kiedy latem wrócił do Kiełpina, jego rodzinne gospodarstwo było spalone.

Kilka tygodni po powrocie do domu Bronisław udzielił noclegu ukrywającym się w lesie partyzantom z niepodległościowej organizacji WiN. Zostało to wykryte przez funkcjonariuszy UB. Bronisława i jego siostrę aresztowano. W wyniku śledztwa i postępowania sądowego Bronisław został skazany na 10 lat więzienia. Początkowo przebywał w więzieniu w Barczewie, jednak po próbie odbicia go przez partyzantów, został przeniesiony do Rawicza. Po dwóch latach na skutek apelacji został zwolniony. Początkowo pracował jako brygadzysta w PGR, później na własnym, odbudowywanym własnymi siłami gospodarstwie.

Całe powojenne życie mieszkał w Kiełpinie, gospodarzył na swojej ziemi, w pobliżu lasu, z którego przed laty wychodzili do jego zabudowań partyzanci. Zmarł w 2010 roku.

1–3. Obozowe karty personalne Bronisława Jankowskiego, jego ojca Piotra i brata Jana.

4. Obóz koncentracyjny Natzweiler.

5. Obóz koncentracyjny Dachau.